

ORGANİK HAYVANSAL ÜRETİM (9.HAFTA)

- **Bu dersin konusu**
- **Türkiye’de organik hayvansal üretim-
devam**

Türkiye'de organik hayvansal üretim

- **Organik Keçi Sektörü**
- 2018 yılı verilerine göre, Türkiye genelinde organik sertifikalı keçi üretimi 3 bölgede yapılmaktadır. Organik sertifikalı keçi sayısı bakımından Batı Anadolu bölgesi ilk sırada yer almaktadır (**Tablo 8**).
- Türkiye'de organik sertifikalı keçi üretimi ilk olarak İzmir ilinde 2 üretici ve 76 baş keçi ile başlamış fakat 2005 yılında durmuştur. Fakat 2008 yılında Çanakkale ilinde 1 üretici ve 474 baş keçi ile tekrar başlayan organik sertifikalı keçi üretimi 2018 yılına kadar artış göstermiştir. 2018 yılında ise, toplam 3 ilde 3' den fazla üretici tarafından organik sertifikalı keçi üretimi yapılmaktadır (**Tablo 12**). Bu işletmelerden üretilen organik sertifikalı keçi sütü ve eti miktarı ise 543,00 ve 15,00 ton'dur (tarimorman.gov.tr., 2019). Üretici sayısının tam olarak bilinmemesinin esas nedeni, verilen istatistiklerde, keçi üreticilerinin koyun yetiştiricileri ile birlikte sınıflandırılması nedeniyledir.

Türkiye'de organik hayvansal üretim

- Türkiye'de organik sertifikalı keçi yetiştiriciliği esas olarak Batı Marmara ve Batı Anadolu Bölgelerinde yoğunlaşmış olup özellikle de Çanakkale ilinde sürdürülebilir bir eğilim göstermektedir. Bunda, bu ilin üretim koşullarının (Gökçeada örneği) organik keçi üretimine uygunluğunun ve geleneksel olarak yapılan Ezine tipi peynir üretiminin uyarıcı etki gösterdikleri söylenebilir. Türkiye'de organik keçi sütü esas olarak normal organik beyaz ve kaşar peynir üretiminde değerlendirilmektedir (Dellal vd. 2013).

Tablo 12. Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Organik Sertifikalı Keçi Sayısı, Et ve Süt Üretimindeki Değişimler (tarimorman.gov.tr., 2019).

Türkiye'de organik hayvansal üretim

- **Organik Tavuk Sektörü**
- Türkiye'de, 2018 yılı verilerine göre, organik sertifikalı tavuk üretimi 12 bölgede gerçekleştirilmekte ve organik sertifikalı tavuk sayısı bakımından ilk sırada Batı Karadeniz bölgesi yer almaktadır (Tablo 9).
- Türkiye'de 2006 yılında organik sertifikalı tavuk yetiştiriciliği 1 ilde 1 üretici tarafından yapılırken bu sayı, 2018 yılında 21 ile ve 100 üreticiye yükselmiştir. 2018 yılında organik 100 üretici tarafından 1.242.170 organik sertifikalı tavuk yetiştirilmiştir. Bu popülasyondan üretilen organik sertifikalı tavuk eti ve yumurta sayısı ise 1.261 ton ve yaklaşık 173 milyon adettir (Tablo 13).

Türkiye'de organik hayvansal üretim

- Türkiye'de 2006-2018 yılları arasında, diğer organik sertifikalı hayvansal üretim kolları ile karşılaştırıldığında organik sertifikalı tavuk üretimi, daha hızlı ve sürdürülebilir bir gelişme göstermiştir. Bu durumun; diğer hayvancılık sektörlerine göre çok daha gelişmiş ve uzmanlaşmış yapıda olan geleneksel tavukçuluk sektörünün organik tavukçuluğun gelişimini olumlu olarak etkilemesi, organik sertifikalı yumurtanın diğer hayvansal organik ürünlere göre daha düşük fiyatlarla satılması ve organik tavukçuluk yapan işletmelerin daha iyi pazarlama imkanlara sahip olmaları gibi faktörlerden ileri geldiği kabul edilebilir.

Tablo 13. Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Organik Sertifikalı Tavuk Sayısı, Et ve Yumurta Üretimindeki Değişimler (tarimorman.gov.tr., 2019

Türkiye'de organik hayvansal üretim- organik arı sektörü

- **Organik arı sektörü** :Türkiye'de, 2018 yılı verilerine göre, organik sertifikalı arı üretimi 11 bölgede yapılırken, organik sertifikalı arı kovanı sayısının en yoğun olarak bulunduğu bölgeler Ortadoğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'dir (**Tablo 9**).
- Türkiye'de organik sertifikalı arı üretimi, 2006 yılında 15 ilde 122 üretici ve 26.596 adet kovan ile yapılmış ve bu yıldan itibaren düşük düzeylerde de olsa sürdürülebilir bir şekilde artış göstererek 2018 yılında 36 ile 334 çiftçiye ve 51.472 adet kovana yükselmiştir. Türkiye'de 2018 yılı verilerine göre; organik sertifikalı bal ve polen üretim miktarları sırasıyla yaklaşık 495 ton ve 1 ton olarak gerçekleşmiştir (**Tablo 14**).

Tablo 14. Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Organik Sertifikalı Arı Kovanı Sayısı ve Arı Ürünleri Üretimindeki Değişimler (tarimorman.gov.tr., 2019).

Türkiye'de organik hayvansal üretim-destekler

- **Organik Hayvancılık Desteklemeleri**
- Türkiye'de organik tarım destekleri, ilk kez **2005-2007** yılları arasında bitkisel üretim için doğrudan gelir desteği kapsamında başlatılmıştır.
- Organik hayvansal üretimin desteklenmesi **2011** yılında başlatılmış ve **2013** yılında dokuz farklı organik hayvancılık kolu destek altına alınmıştır.
- Buna karşın, destekler **2016** tarihinden sonra organik arıcılık dışındaki organik hayvansal üretim kollarından kaldırılmıştır. **2019** yılında yalnızca organik arıcılığa verilen destek miktarı ise kovan başına **10TL'dir**. Bununla birlikte, gerek organik bitkisel üretim, gerekse organik hayvansal üretim yapan tüm üreticiler, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilen tüm destekleme ödemelerinden de yararlanabilmektedirler

Türkiye’de organik hayvansal üretim- pazarlama

- **Pazarlama:**Türkiye’de organik bitkisel üretimin genel olarak ihracata dayalı olarak gelişim göstermesine karşın, arı ürünleri dışındaki organik hayvansal ürünlerin ihracat potansiyeli zayıftır ve hâlihazırda da organik hayvansal ürün ihracatı da yoktur. İhracatı engelleyen faktörlerin başında ise hayvan hastalıklarının yaygınlığı ve ürün kalitesindeki yetersizlikler gelmekte olup, dış pazar için hayvan hastalıklarıyla etkin bir şekilde mücadele edilmelidir (Altan ve Şeremet 2013; Petek 2013).

Türkiye’de organik hayvansal üretim-Kontrol ve Sertifikasyon

- Türkiye’de, organik tarım faaliyetlerinin içerisinde yer alan organik hayvansal üretimin kontrol ve sertifikasyonu, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından “Organik Tarım Kanunu ve Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” esaslarına göre gerçekleştirilmektedir.
- Türkiye’de organik tarımla ilgili ilk yasal düzenleme, 18.12.1994 tarih ve 22145 sayılı Resmi Gazete’de “Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik” olarak yayınlanmıştır.

Türkiye'de organik hayvansal üretim-kontrol ve sertifikasyon

- Türkiye'de 2019 yılında TOB'a bağlı olarak aktif faaliyet gösteren kontrol ve sertifikasyon şirketi sayısı 26'dır. Bu kuruluşlar da organik tarımın temel paydaşları olup, yetki alabilmeleri ve yetkilerini sürdürebilmeleri için teknik ve idari bakımdan görevlerini yerine getirebilecek imkânlarla sahip asgari kontrolör ve/veya sertifikeler sayısını sağlamış olmaları gerekmektedir.
- Türkiye'de bu kurumların akreditasyonları esas olarak TÜRKAK tarafından TS EN 45011: 1998 (ISO/IEC Guide 65: 1996) standardının yeni versiyonu olan ve 2012'de yürürlüğe giren ISO/IEC 17065'e göre yürütülmektedir